

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

801

Vragen van de leden **Inge van Dijk** en **Bontenbal** (beiden CDA) aan de Ministers voor Klimaat en Energie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht dat gemeenten duurdere gascontracten moeten sluiten* (ingezonden 29 augustus 2022).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 21 november 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 323.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Minister dwingt gemeenten tot nieuwe dure gascontracten, geld gaat naar Rusland»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat Gazprom Energy net als andere energieleveranciers in Nederland aardgas op de Europese gasmarkt koopt en dat vervolgens levert aan haar klanten, zoals de gemeenten?

Antwoord 2

Gazprom Energy Ltd. heeft (net als andere energieleveranciers) de leveringscontracten die het met aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven heeft gesloten op de Europese gasmarkt afgedekt door daar bepaalde posities in te nemen. Het is niet te achterhalen in hoeverre de gasleveringen die Gazprom Energy Ltd. in de markt heeft gezet afhankelijk waren en zijn van de toelevering van gas door de Russische moedermaatschappij, dan wel inkoop op de Europese markt. Wel was Gazprom Energy Ltd., in de jaren voor februari 2022, een leverancier met lage tarieven en daarmee voor veel aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven een aantrekkelijke partij. Dat is een aanwijzing dat Gazprom waarschijnlijk beleverd werd vanuit Rusland, en daardoor gunstige prijzen kon bieden.

¹ NOS, 25 augustus 2022, «Minister dwingt gemeenten tot nieuwe dure gascontracten, geld gaat naar Rusland», (<https://nos.nl/l/2442044>).

Vraag 3

Klopt het dat wanneer de gemeenten hun contract met Gazprom Energy opzeggen het aardgas, dat door de gemeenten voor een lage prijs is gecontracteerd, door Gazprom Energy voor een veel hogere prijs zal worden verkocht aan andere klanten? Kunt u een inschatting geven van de extra inkomsten voor Gazprom Energy door het opzeggen van de contracten door Nederlandse gemeenten?

Antwoord 3

Op grond van de EU-brede sanctie kon SEFE deze marktposities in ieder geval niet aanbieden aan andere (publieke) Europese aanbestedingsdiensten. Echter, private organisaties vallen niet onder dit sanctieregime. Dat is nu anders nu het bedrijf genationaliseerd is. Overigens is onduidelijk of SEFE inderdaad nog altijd recht had op de gunstige posities, aangezien Rusland al enige tijd geleden sancties heeft ingesteld tegen onder meer de voormalige onderdelen van Gazprom Germania. Ik kan u geen inschatting geven van de eventuele extra inkomsten voor Gazprom Energy Ltd. Die informatie is bij mijn ministerie niet aanwezig en is commercieel vertrouwelijk en dus ook niet gedeeld met ons door het bedrijf of de Duitse overheid.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het in de geest van de sancties tegen Rusland is om zo min mogelijk geld naar Rusland te laten vloeien en dat we Rusland harder raken door aan bestaande contracten vast te houden dan gemeenten te dwingen nieuwe contracten af te sluiten?

Antwoord 4

Ik ben het er in principe mee eens dat we zo min mogelijk geld naar Rusland willen laten vloeien, maar dit is niet het enige doel van de sanctie. De sanctie is er ook op gericht om de economische banden met de Russische economie en samenleving op allerlei terreinen stapsgewijs te verbreken. Het gaat daarbij niet alleen om het verhinderen van geldstromen naar de Russische ondernemingen en uiteindelijk de Russische staat, maar ook om het aantasten van de economische en technologische slagkracht en de positie van de Russische economie in de wereldhandel. Zo zijn er sanctieverplichtingen die de overdracht van technologie, grondstoffen en productiemiddelen aan Rusland en Russische ondernemingen verbieden, zijn er verschillende Russische financiële instellingen die niet langer zijn geïntegreerd in het financiële systeem, en zijn er wetenschappelijke samenwerkingsverbanden verboden, etc. De sanctieverplichting die zich richt tot aanbestedende diensten en speciale sector bedrijven moet tegen die bredere achtergrond worden begrepen. Overigens is in de sanctiebepaling een maximum gesteld aan het gedeelte Russische toeleveranciers (10%) in af te sluiten contracten.

Vraag 5

Klopt het dat Gazprom formeel nog de enige aandeelhouder is van Gazprom Germania, waar ook het Nederlandse Gazprom Energy onder valt, maar in de praktijk geen controle meer heeft over het bedrijf en er geen inkomsten meer uit krijgt?

Antwoord 5

Op 11 november jl. heeft de Duitse overheid besloten om SEFE GmbH te nationaliseren.² Voor die tijd heeft mijn ministerie veelvuldig contact gehad met de Duitse autoriteiten en SEFE Energy Ltd. om duidelijkheid te krijgen over de eigendom van SEFE GmbH en daarmee ook SEFE Energy Ltd. Mede op basis van die gesprekken, openbare documentatie, consultatie van relevante registers en informatie uit de Russische Federatie, concludeerde EZK dat SEFE Energy Ltd., ondanks de aanstelling van een Duitse bewindvoerder die de stemrechten op de aandelen uitoefent bij de moedermaat-

² www.bundesanzeiger.de. Anordnung gemäß § 17a des Energiesicherungsgesetzes bezüglich der SEFE Securing Energy for Europe GmbH Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz
BAnz AT 14.11.2022.

schappij SEFE GmbH en enkele vetorechten heeft, nog volledig in Russisch eigendom was. Hierdoor konden inkomsten hetzij via uitkeringen, hetzij via waardevermeerdering uiteindelijk ten goede komen aan Russische eigenaren en uiteindelijk de Russische Staat. De andere partijen hebben bij die gesprekken geen toezegging kunnen doen dat er uiteindelijk geen voordelen of opbrengsten naar de Russische eigenaren en de Russische Staat gaan. Dat is ook begrijpelijk, omdat de Duitse autoriteiten toen nog geen definitief standpunt hadden ingenomen over hoe om te gaan met deze eigendomsproblematiek. Daarom is gekozen voor de tijdelijke maatregel van bewindvoering ter stabilisatie van de onderneming en het veiligstellen van de Duitse energievoorziening. De maatregel van bewindvoering was ingegeven vanuit nationale veiligheid en voorzienings- en leveringszekerheid en niet vanuit het oogpunt van de toepassing van sanctieverplichtingen.

Vraag 6

Klopt het dat Duitsland Nederlandse gemeenten oproept hun bestaande contracten te behouden? Hoe reageert Duitsland op het feit dat de Nederlandse regering toch wil doorzetten?

Antwoord 6

Eerder hadden de Duitse autoriteiten een algemene «comfort letter» doen uitgaan die aangeeft wat de situatie is ten aanzien van het bewindvoerschap dat over de onderneming wordt uitgeoefend. Op grond hiervan heeft SEFE Energy Ltd. bestaande klanten benaderd met het bericht dat de voortzetting van de leveringscontracten was veiliggesteld en opzegging niet nodig was. Het standpunt dat dit wel noodzakelijk was (omdat ondanks de verandering in zeggenschap er geen verandering in eigendom plaats heeft gevonden) is in goed overleg met alle betrokken partijen tot stand gekomen en breed gecommuniceerd met het bedrijf in kwestie, de Duitse overheid en de Duitse toezichthouder.

Vraag 7

Klopt het dat Nederland alleen staat in haar standpunt ten overstaande van de sanctionering van SEFE (de nieuwe naam van Gazprom Germania) en dat naast Duitsland ook Italië, Frankrijk, Zwitserland, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten het bedrijf SEFE niet hebben gesanctioneerd? Klopt het dat de Europese Commissie Nederland nergens toe dwingt inzake deze kwestie?

Antwoord 7

De Europese sanctiewetgeving is uniform. Wel kunnen in andere landen andere structuren bestaan over hoe bijvoorbeeld gas gekocht wordt, of hoe omgegaan wordt met de ontheffingsmogelijkheid. De sanctiewetgeving laat daartoe dus nog enige ruimte. Het kabinet heeft bij verschillende lidstaten een uitvraag gedaan over de SEFE-contracten. Uit deze inventarisatie blijkt dat vooralsnog geen lidstaten (meer) contracten aanhouden met SEFE. Zo zijn in sommige landen andere dochtermaatschappijen van Gazprom actief, of kochten overheidspartijen niet rechtstreeks bij een (deels) Russische gasleverancier. De uitzondering hierop is het Verenigd Koninkrijk, maar die is niet gebonden aan de Europese sanctiewetgeving. Voor zover bekend hebben ook andere partijen geen sancties tegenover ofwel SEFE, ofwel Gazprom Rusland of een andere dochter opgelegd.

Vraag 8

Op basis waarvan concludeert u, in tegenstelling tot de andere genoemde landen, dat er toch geld via SEFE naar Rusland kan vloeien en/of vloeit?

Antwoord 8

Zie het antwoord op vraag 4 en vraag 5.

Vraag 9

Klopt het dat Europese sanctiewetgeving bepaalt dat overheden gesanctioneerde Russische entiteiten niet onnodig economisch voordeel mogen geven? Maakt Nederland zich hier niet aan schuldig door gemeenten te dwingen hun contracten op te zeggen?

Antwoord 9
Zie het antwoord op vraag 4.

Vraag 10
Kunt u aangeven wat de extra kosten zijn die de 120 gemeenten moeten maken om over te stappen van hun contract met Gazprom Energy naar een andere energieleverancier?

Antwoord 10
Hoe hoog de extra kosten zijn van gemeenten is afhankelijk van de resterende looptijd van de contracten met SEFE Energy Ltd. Uit de ingediende ontheffingsaanvragen blijkt dat met het afsluiten van nieuwe contracten meerkosten zijn gemoeid, die gaan van een paar ton tot een paar miljoen. Zoals aangekondigd in mijn Kamerbrief van 20 oktober jl. (Kamerstuk 36 045, nr. 115) zullen de gemeenten gecompenseerd worden voor de meerkosten die zij tussen 10 oktober en 31 december 2022 hebben gemaakt door het voortvarend opzeggen van hun contract. Ook ga ik verder in gesprek met de partijen die een contract hebben opgezegd dat na 1 januari 2023 door zou lopen, om te onderzoeken welke meerkosten zij precies hebben gemaakt.

Vraag 11
Op welke wijze worden gemeenten gecompenseerd voor de extra kosten die het overstappen naar een andere energieleverancier met zich meebrengt?

Antwoord 11
Zie antwoord op vraag 10; ik heb aangegeven in mijn Kamerbrief van 20 oktober jl. (Kamerstuk 36 045, nr. 115) dat ik voornemens ben om gemeenten een tegemoetkoming te geven voor de meerkosten.

Vraag 12
Onder welke voorwaarden kunnen gemeenten tijdelijk een ontheffing krijgen?

Antwoord 12
Vanwege de nationalisatie van SEFE GmbH kunnen bestaande contracten met SEFE Energy Ltd. worden aangehouden en is het niet meer nodig om een ontheffing aan te vragen.

Vraag 13
Bent u bereid een inventarisatie te maken van de financiële impact van de gestegen energieprijzen voor gemeenten, ook los van deze kwestie inzake contracten met Gazprom Energy?

Antwoord 13
Ik ben uiteraard bereid het gesprek te voeren met aanbestedende diensten, met name met de diensten die een contract met SEFE Energy Ltd. hebben opgezegd dat na 1 januari 2023 door zou lopen. Die gesprekken zijn ook opgestart.

Vraag 14
Bent u bereid uw besluit om gemeenten te laten wijzigen van energieleverancier te heroverwegen, juist om Rusland niet onnodig te helpen?

Antwoord 14
Met de nationalisatie van SEFE GmbH door de Duitse autoriteiten is er geen verplichting meer om bestaande contracten op te zeggen.